

กิตติกรรมประกาศ: บทประณามพจน์ในวิทยานิพนธ์ไทย

วศวรรษ สบายวัน*

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง “กิตติกรรมประกาศ: บทประณามพจน์ในวิทยานิพนธ์ไทย” นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากิตติกรรมประกาศในวิทยานิพนธ์ไทย จำนวน 45 เรื่องโดยใช้กลุ่มข้อมูลของภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ระหว่างพ.ศ. 2522 -2550ในการวิเคราะห์ลำดับการเขียนและขอบเขตเนื้อหาที่ปรากฏในกิตติกรรมประกาศ ผลการศึกษาพบว่า 1. ลำดับของเนื้อหาในงานเขียนกิตติกรรมประกาศมีลักษณะที่สืบทอดกันมา โดยโครงสร้างของการเขียนกิตติกรรมประกาศสามารถกำหนดได้เป็น 3 ส่วนตามลักษณะเนื้อหา คือ ตอนต้นเป็นการกล่าวขอบคุณบุคคลที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการเขียนวิทยานิพนธ์ ตอนกลางเป็นการกล่าวขอบคุณบุคคลที่เกี่ยวข้องโดยอ้อมกับการเขียนวิทยานิพนธ์ ตอนท้ายเป็นบุคคลที่มีความใกล้ชิดกับผู้เขียนวิทยานิพนธ์ 2. ขอบเขตเนื้อหาที่ปรากฏในกิตติกรรมประกาศ พบว่า กิตติกรรมประกาศกำหนดขอบเขตเนื้อหาได้เป็น 3 ส่วน คือ 1.บทประณามพจน์ทางวิชาการ 2. ความสำเร็จที่เกิดขึ้นจากหลายฝ่าย 3. องค์กรประกอบ 2 ด้านในชีวิตผู้เขียนวิทยานิพนธ์

Abstract

This present study focuses on the analyses of (i) discourse structure, and (ii) content in 45 acknowledgements of the Thai-literature-study theses from (1979) to (2007), Graduate School Chulalongkorn University. In the discourse structure analysis, it is found that the discourse structures were traditionally presented. The discourse structures in the present time are not different from the previous time; consist of three parts: first part is to thank the person(s) who directly got involved in the thesis, second part is to thank the person(s) who indirectly got involved in the thesis, and the last part is to thank the person(s) who was closed to the writer. For the content of acknowledgements, it is found that the contents were divided into three parts: (i) the invocation (ii) the success, and (iii) the autobiography.

* อาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาไทย คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

บทนำ

กิตติกรรมประกาศนับเป็นส่วนสำคัญในการเขียนวิทยานิพนธ์ สถาบันการศึกษาที่เปิดหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาล้วนกำหนดให้ผู้เขียนวิทยานิพนธ์เขียนกิตติกรรมประกาศในวิทยานิพนธ์ทั้งสิ้น อาจกล่าวได้ว่ากิตติกรรมประกาศมักเป็นส่วนที่ผู้อ่านวิทยานิพนธ์ส่วนใหญ่ไม่ได้ใส่ใจมากนักเนื่องจากเนื้อหาในส่วนนี้ไม่ได้กล่าวถึงสาระสำคัญในวิทยานิพนธ์ อย่างไรก็ตาม แม้กิตติกรรมประกาศไม่ใช่สาระสำคัญของวิทยานิพนธ์ แต่เป็นส่วนสำคัญที่ผู้เขียนวิทยานิพนธ์จะละเลยไม่เขียนไม่ได้

ด้วยความรับรู้ทั่วไป กิตติกรรมประกาศเป็นส่วนที่ผู้เขียนใช้แสดงความเคารพและกล่าวขอบคุณผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่ช่วยให้วิทยานิพนธ์สามารถสำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี บุคคลที่ผู้เขียนวิทยานิพนธ์กล่าวถึงส่วนใหญ่มีคณะกรรมการผู้สอบวิทยานิพนธ์และอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เป็นสำคัญ และอาจกล่าวขอบคุณผู้ช่วยเหลือต่างๆ เช่น ผู้ช่วยค้นคว้าวิจัย ผู้ช่วยเก็บข้อมูล มิตรสหาย และบิดามารดา ฯลฯ

กิตติกรรมประกาศเป็นเนื้อหาส่วนที่ถูกกำหนดให้มี แต่ไม่ได้มีการกำหนดเนื้อหาชัดเจนลงไปว่ากิตติกรรมประกาศต้องมีเนื้อหาแบบใด เว้นแต่ตามธรรมเนียมแล้วเนื้อหาในส่วนนี้มุ่งในผู้เขียนวิทยานิพนธ์กล่าวขอบคุณเท่านั้น การแสดงความเคารพสิ่งใดหรือกล่าวขอบคุณบุคคลใดเป็นเรื่องเฉพาะของผู้เขียนวิทยานิพนธ์เล่มนั้นพึงกระทำได้ตามวิสัยตนเอง แต่เป็นที่น่าสนใจว่าผู้เขียนวิทยานิพนธ์ไทยส่วนมากเขียนเนื้อหาของกิตติกรรมประกาศคล้ายคลึงกัน แม้อาจมีผู้เห็นว่าวิธีการเขียนกิตติกรรมประกาศเป็นการเขียนเลียนแบบโดยลำดับสืบๆ กันมา แต่ผู้วิจัยเห็นว่าลักษณะการเขียนที่ผู้เขียนแต่ละคนทำตามๆ กันมานั้น ต้องเกิดจากความคิดที่สอดคล้องกันและมีกรอบแนวคิดเดียวกัน ผู้เขียนวิทยานิพนธ์จึงได้สืบทอดวิธีการเขียนกิตติกรรมประกาศนั้น ลักษณะวิธีการเขียนกิตติกรรมประกาศในวิทยานิพนธ์ไทยนี้จึงอาจกล่าวได้ว่าเป็นขนบ (Convention) ทั้งวิธีการเขียนและการลำดับเนื้อหา

ด้วยลักษณะที่น่าสนใจนี้เองผู้วิจัยจึงเห็นว่ากิตติกรรมประกาศอาจนับเนื่องได้ว่าเป็นบทประณามพจน์ในวิทยานิพนธ์ เพราะกิตติกรรมประกาศมีเจตนาคล้ายกับการเขียนบทประณามพจน์ เพราะมีวัตถุประสงค์เพื่อแสดงความเคารพต่อผู้มีส่วนสำคัญในการสร้างงานเช่นเดียวกัน ต่างกันตรงที่ว่า บทประณามพจน์เขียนขึ้นเพื่อแสดงความเคารพแก่ผู้มีส่วนในการสร้างสรรค์วรรณคดี แต่กิตติกรรมประกาศเขียนขึ้นเพื่อแสดงความเคารพแก่ผู้มีส่วนในการสร้างสรรค์ทางวิชาการ

ในบทความนี้ ผู้วิจัยได้จำกัดกลุ่มตัวอย่างกิตติกรรมประกาศจากกิตติกรรมประกาศจากวิทยานิพนธ์ ระดับมหาบัณฑิตและดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยตั้งแต่ปี พ.ศ. 2522- 2550 จำนวน 45 กิตติกรรมประกาศแบ่งเป็น

1. กิตติกรรมประกาศจากวิทยานิพนธ์ระหว่างพ.ศ. 2522-2530 จำนวน 11 กิตติกรรมประกาศ
2. กิตติกรรมประกาศจากวิทยานิพนธ์ระหว่างพ.ศ. 2531-2540 จำนวน 13

กิตติกรรมประกาศ

3. กิตติกรรมประกาศจากวิทยานิพนธ์ระหว่างพ.ศ. 2541-2550 จำนวน 21 กิตติกรรมประกาศ

กลุ่มข้อมูลข้างต้น เป็นตัวแทนศึกษาที่น่าสนใจ เนื่องจากวิทยานิพนธ์สาขาวิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นหลักสูตรที่มีมาต่อเนื่องยาวนาน มีกลุ่มข้อมูลเป็นจำนวนมากที่น่าจะใช้เป็นตัวแทนในการศึกษาได้โดยในบทความนี้จะได้วิเคราะห์กิตติกรรมประกาศใน 2 ประเด็น ได้แก่ 1. ลำดับของเนื้อหาในงานเขียนกิตติกรรมประกาศและ 2. ขอบเขตของเนื้อหาในงานเขียนกิตติกรรมประกาศ โดยผู้วิจัยจะไม่ระบุว่ากิตติกรรมประกาศของผู้เขียนวิทยานิพนธ์คนใด เนื่องจากเนื้อหาบางส่วนอาจมีลักษณะเป็นเนื้อหาส่วนบุคคล

1. ลำดับของเนื้อหาในงานเขียนกิตติกรรมประกาศ

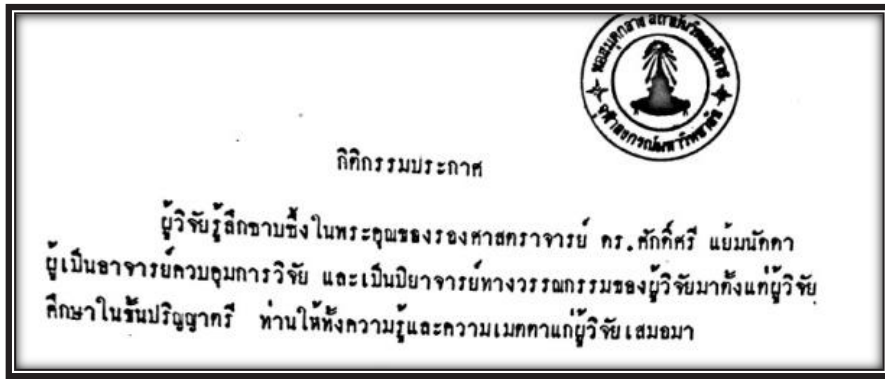
“กิตติกรรมประกาศ” เป็นศัพท์ที่บัญญัติขึ้นแทนคำว่า “Acknowledgement” ศัพท์คำนี้ ราชบัณฑิตยสถานเก็บเข้าพจนานุกรมครั้งแรกในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 เป็นต้นมาจนถึงฉบับปัจจุบัน ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 อธิบายความหมายไว้ว่า กิตติกรรมประกาศ น. ข้อความที่กล่าวถึงผลงานและแสดงความขอบคุณบุคคลที่เกี่ยวข้อง หรือที่ให้ความช่วยเหลือต่างๆ มักเขียนไว้ตอนต้นวิทยานิพนธ์. (อ. acknowledgements.) (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556: 128.) จากคำอธิบายข้างต้น จะเห็นได้ว่าเนื้อหาของกิตติกรรมประกาศ มักเขียนไว้ในตอนต้นของวิทยานิพนธ์ โดยไม่ได้กล่าวถึงรายละเอียดเรื่องลำดับของเนื้อหาในการเขียนกิตติกรรมประกาศว่าต้องเขียนอย่างไร วางลำดับความสำคัญไว้ตรงไหน ผู้วิจัยเห็นว่าการวางลำดับเนื้อหาเป็นสิ่งที่น่าสนใจเพราะสามารถแสดงความคิดของผู้เขียนวิทยานิพนธ์ไทยได้

จากการเก็บข้อมูลของผู้วิจัยพบว่า ลำดับของเนื้อหาในงานเขียนกิตติกรรมประกาศ แบ่งได้เป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

1.1 เนื้อหาตอนต้น

เนื้อหาในตอนต้นเป็นส่วนที่ผู้เขียนวิทยานิพนธ์ส่วนใหญ่กล่าวถึงบุคคลที่มีส่วนสำคัญในการเขียนวิทยานิพนธ์ จากการเก็บข้อมูลกิตติกรรมประกาศจำนวน 45 กิตติกรรมประกาศ ผู้วิจัยพบว่าผู้เขียนวิทยานิพนธ์จะใช้พื้นที่ในส่วนต้นนี้เขียนขอบคุณผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทางวิชาการเป็นหลัก คิดเป็นร้อยละ 97.78 (44 จาก 45 ตัวอย่าง) เนื้อหาในส่วนนี้จึงเป็นการกล่าวถึงกรรมการผู้สอบวิทยานิพนธ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดังตัวอย่าง

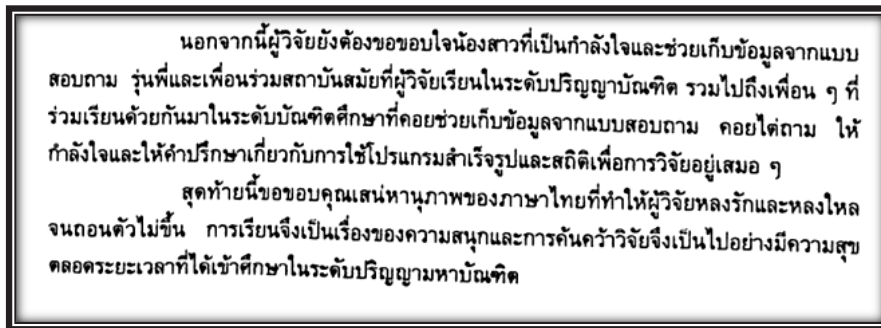
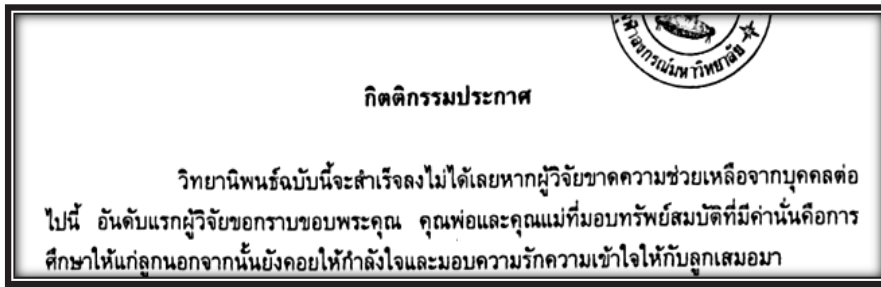

ภาพที่ 1 ตัวอย่างวิทยานิพนธ์ประจำปี 2530 ที่มีเนื้อหาตอนต้นแบบธรรมดา

ตัวอย่างจากภาพที่ 1 จะเห็นได้ว่า เนื้อหาในตอนต้นเป็นส่วนที่ผู้เขียนวิทยานิพนธ์กล่าวถึงผู้มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงกับผู้เขียนวิทยานิพนธ์ ทั้งในฐานะผู้ประคับประคองและชี้แนะทางวิชาการคืออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และทั้งในฐานะผู้กำนกรองคุณภาพทางวิชาการคือกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และพบว่ามีการกิตติกรรมประกาศที่เขียนขอบคุณแหล่งทุนสนับสนุนการวิจัยไว้ในตอนต้นของเนื้อหาในกิตติกรรมประกาศด้วย ซึ่งลักษณะเช่นนี้พบเพียง 1 กิตติกรรมประกาศ ซึ่งหากพิจารณาจากเนื้อหาในส่วนต้นนี้แล้ว อาจกล่าวได้ว่าการกล่าวถึงทุนสนับสนุนอยู่ในกลุ่มเนื้อหาเดียวกัน เพราะสัมพันธ์กับการส่งเสริมศักยภาพทางทางวิชาการให้แก่ผู้เขียนวิทยานิพนธ์

เนื้อหาในตอนต้น อาจอยู่ภายในย่อหน้าเดียวกัน หรือแบ่งเป็น 2 ย่อหน้าก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับวิธีการแบ่งเนื้อความของผู้เขียนกิตติกรรมประกาศด้วย อย่างไรก็ตาม จากการเก็บข้อมูลนี้ ผู้วิจัยพบว่ามีการกิตติกรรมประกาศ 1 กิตติกรรมประกาศที่มีเนื้อหาตอนต้นผิดแผกไปจากเรื่องอื่นๆ กล่าวคือ กล่าวขอบคุณบิดามารดาไว้ตอนต้นก่อนจะกล่าวถึงบุคคลอื่นๆ ดังตัวอย่างภาพที่ 2

ภาพที่ 2 ตัวอย่างวิทยานิพนธ์ประจำปี 2540 ที่มีเนื้อหาตอนต้นแบบพิเศษ

ตัวอย่างจากภาพที่ 2 จะเห็นได้ว่า กิตติกรรมประกาศนี้ ผู้เขียนวิทยานิพนธ์ได้ให้ความสำคัญกับบุคคลในครอบครัวเป็น 2 ระดับ ระดับแรกคือบิดามารดาและน้องสาวของผู้เขียนวิทยานิพนธ์

ผู้วิจัยเห็นว่า การแบ่งระดับความสำคัญดังกล่าวสอดคล้องกับเนื้อหาในตอนต้นของกิตติกรรมประกาศ เพราะจากจำนวนกิตติกรรมประกาศจากกลุ่มข้อมูลที่เลือกมาศึกษานั้น ล้วนมีลักษณะร่วมทางเนื้อหาเช่นเดียวกัน คือเนื้อหาในตอนต้นเป็นส่วนที่กล่าวถึงผู้มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงทางวิชาการแก่ผู้เขียนวิทยานิพนธ์ ดังนั้นในกรณีนี้จึงกล่าวได้ว่า การกล่าวขอบคุณบิดามารดาจึงนับว่าเป็นการกล่าวถึงผู้สนับสนุนทางวิชาการ โดยการส่งเสริมเล่าเรียนเช่นเดียวกับการขอบคุณแหล่งทุนที่สนับสนุนการศึกษาแก่ผู้เขียนวิทยานิพนธ์

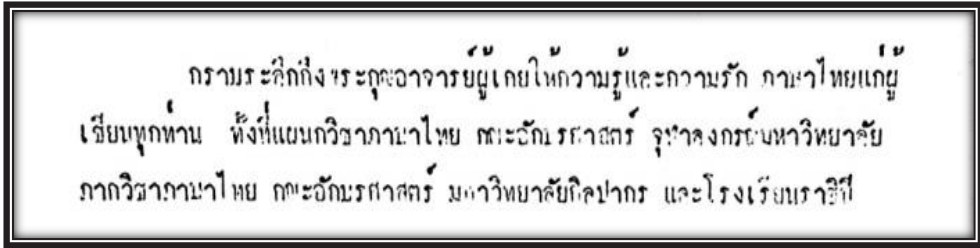
1.2 เนื้อหาตอนกลาง

เนื้อหาตอนกลางเป็นส่วนที่ผู้เขียนวิทยานิพนธ์กล่าวขอบคุณบุคคลที่ช่วยเหลือโดยอ้อมทางวิชาการแก่ผู้เขียนวิทยานิพนธ์ ได้แก่ผู้ที่ผู้เขียนวิทยานิพนธ์เคยศึกษาด้วยในระดับปริญญาตรี ผู้ช่วยเก็บข้อมูลค้นคว้าวิจัย ผู้ให้คำปรึกษาหรือเป็นแหล่งข้อมูลในการศึกษาวิจัย บรรณารักษ์ห้องสมุด ผู้พิมพ์วิทยานิพนธ์ ผู้ให้ยืมอุปกรณ์การพิมพ์ในการทำวิทยานิพนธ์จะเห็นได้ว่า การกล่าวขอบคุณในส่วนนี้กว้างขวางมาก

ผู้วิจัยเห็นว่าเนื้อหาในส่วนนี้แสดงให้เห็นถึงการทำงานเชิงวิชาการที่จำเป็นต้องเกิดจากความร่วมมือของหลายฝ่าย เพราะขอบเขตด้านเนื้อหาของกิตติกรรมประกาศในส่วนนี้ไม่มีลักษณะเฉพาะเท่ากับเนื้อหาในตอนต้นที่ผู้เขียนวิทยานิพนธ์มีแนวทางในการเขียนชัดเจนว่าเป็นพื้นที่ของผู้มีส่วน

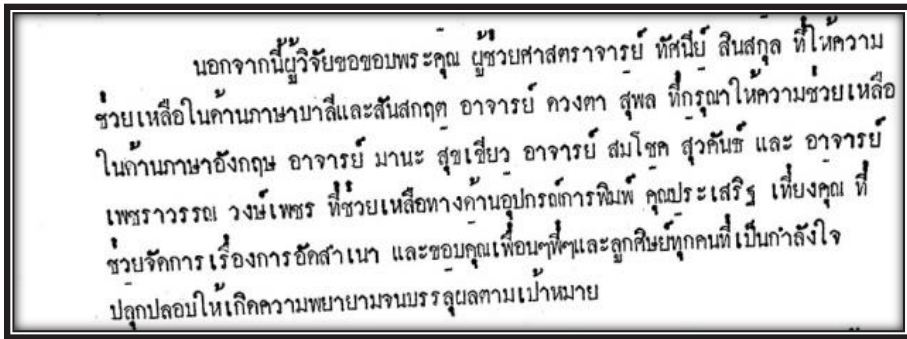

สำคัญทางวิชาการ วัตถุประสงค์ของการเขียนเนื้อหาในส่วนนี้จึงเป็นทั้งการกล่าวขอบคุณทางวิชาการ และการกล่าวขอบคุณในด้านอื่นๆ เช่น น้ำใจในการให้สัมภาษณ์สำคัญเพื่อใช้ค้นคว้าวิจัย หรือเป็นผู้มีส่วนอื่นๆ แม้เพียงเล็กน้อยเช่นการอัดสำเนา ดังตัวอย่าง

ภาพที่ 3 ตัวอย่างวิทยานิพนธ์ประจำปี 2522

ที่มีเนื้อหาตอนกลางกล่าวขอบคุณอาจารย์ที่เคยศึกษาในระดับต่างๆ ก่อนทำวิทยานิพนธ์

ภาพที่ 4 ตัวอย่างวิทยานิพนธ์ประจำปี 2526

ที่มีเนื้อหาตอนกลางกล่าวขอบคุณผู้ช่วยเรื่องารพิมพ์และการอัดสำเนา

1.3 เนื้อหาตอนท้าย

เนื้อหาในส่วนนี้เป็นส่วนที่ผู้เขียนวิทยานิพนธ์ใช้กล่าวขอบคุณผู้ให้กำลังใจต่างๆ แก่ผู้เขียนวิทยานิพนธ์ เนื้อหาในส่วนนี้เป็นส่วนที่กล่าวถึงผู้มีส่วนให้กำลังใจแก่ผู้เขียนวิทยานิพนธ์เป็นหลัก และกลุ่มบุคคลที่ผู้เขียนวิทยานิพนธ์กล่าวถึงในส่วนนี้มักเป็นบุคคลใกล้ชิดกับผู้เขียนวิทยานิพนธ์เอง เช่น บิดามารดา พี่น้อง มิตรสหาย หรือคนรัก

ลักษณะการใช้คำขอบคุณในเนื้อหาตอนท้ายนี้จึงลดความเป็นทางการลง และเน้นคำที่แสดงถึงความขอบคุณทางใจมากกว่าการขอบคุณอย่างเป็นทางการ เช่น “รำลึกถึงพระคุณ” “ซาบซึ้งในความรัก” ของบิดามารดา การเรียกชื่อบุคคลในครอบครัวแบบไม่เป็นทางการ และแม้แต่การขอบคุณสิ่งที่เป็นนามธรรม เช่น ความรักในภาษาไทย ความอดทน ดังตัวอย่าง

ขอกราบรำลึกถึงพระคุณพ่อแม่ผู้ให้ชีวิต ป้าแม่ พี่ตุ้ พี่ต้อย พี่แต้ว พี่โต้งที่มอบความรัก ความเมตตาแก่ผู้วิจัยเสมอมา จนทำให้ผู้วิจัยประสบความสำเร็จในการศึกษาครั้งนี้

ภาพที่ 5 ตัวอย่างวิทยานิพนธ์ประจำปี 2540 ที่มีเนื้อหาตอนท้ายกล่าวขอบคุณบุคคลในครอบครัวด้วยคำไม่เป็นทางการ

สุดท้ายนี้ขอขอบคุณเสนาหาญภาพของภาษาไทยที่ทำให้ผู้วิจัยหลงรักและหลงใหล จนถอนตัวไม่ขึ้น การเรียนจึงเป็นเรื่องของความสนุกและการค้นคว้าวิจัยจึงเป็นไปอย่างมีความสุข ตลอดระยะเวลาที่ได้เข้าศึกษาในระดับปริญญาโทมาบัดนี้

ภาพที่ 6 ตัวอย่างวิทยานิพนธ์ประจำปี 2540 ที่มีเนื้อหาตอนท้ายกล่าวขอบคุณความหลงใหลในภาษาไทยของตนเอง

ขอบคุณพี่โจ สำหรับแรงบันดาลใจ ความรู้ และความเข้าใจที่มีให้

สุดท้าย ขอขอบคุณนามธรรมสองสิ่งที่มีชื่อว่า ความรัก และ ความอดทน

ภาพที่ 7 ตัวอย่างวิทยานิพนธ์ประจำปี 2540 ที่มีเนื้อหาตอนท้ายกล่าวขอบคุณนามธรรม คือความรักและความอดทน

ผู้วิจัยพบว่าผู้เขียนวิทยานิพนธ์นิยมวางเนื้อหาที่กล่าวขอบคุณผู้มอบทุนการศึกษาไว้ในส่วนท้ายโดยจากกลุ่มข้อมูลที่ศึกษากรณีศึกษาพบว่ามีผู้ได้รับทุนการทำวิทยานิพนธ์จำนวน 10 เรื่อง และมีจำนวน 9 ใน 10 เรื่อง ที่ผู้เขียนวิทยานิพนธ์เขียนกิตติกรรมประกาศที่เกี่ยวกับทุนไว้ ตอนท้ายลักษณะเช่นนี้ผู้วิจัยเห็นว่าอาจแสดงให้เห็นถึงการมองความสำคัญและความสัมพันธ์ของสิ่งที่ได้รับจากการได้ทุนสนับสนุนด้วย กล่าวคือ การวางเนื้อหาขอบคุณทุนสนับสนุนไว้ในส่วนท้าย แสดงให้เห็นว่าผู้เขียนวิทยานิพนธ์มองว่าทุนเป็นส่วนประกอบหนึ่งในการทำวิทยานิพนธ์เท่านั้น ไม่ใช่ผู้เกี่ยวข้องโดยตรงกับการทำงานทางวิชาการ ดังนั้นจึงวางลำดับไว้ในส่วนท้าย โดยอาจอยู่ก่อนหรือหลังการกล่าวขอบคุณบุคคลใกล้ชิดผู้เขียนวิทยานิพนธ์ก็ได้ ลักษณะเช่นนี้จึงขึ้นอยู่กับมุมมองผู้เขียนวิทยานิพนธ์ด้วยว่า การได้รับทุนสนับสนุนนั้นเป็นปัจจัยสำคัญในการส่งเสริมให้การทำงานทางวิชาการผ่านพ้นไปได้ด้วยดีมาน้อยเพียงใด หากทุนเป็นส่วนสำคัญหลัก ก็อนุมานได้ว่าผู้เขียนวิทยานิพนธ์น่าจะกล่าวขอบคุณทุนในเนื้อหาตอนต้น แต่หากทุนเป็นปัจจัยเสริมให้ช่วยสำเร็จการศึกษาได้ง่ายขึ้น การวางลำดับเนื้อหาที่จะอยู่ในตอนท้าย ดังตัวอย่าง

ขณะที่ผู้วิจัยศึกษาอยู่ในระดับบัณฑิตศึกษา ได้รับทุนการศึกษาจากกองทุน “๒๐๐ ปี กรมสมเด็จพระปรมาธิบดีชิโนรส” ระหว่างปีพ.ศ. ๒๕๓๗ - ๒๕๓๘ จึงขอกราบนมัสการ พระธรรมเสนาบดี (ถาวร ติสฺสานุกโร) และพระธรรมราชาวัตร (กมล โกวิท) วัดพระเชตุพนวิมลมังคลารามด้วยความสำนึกในพระคุณเป็นอย่างสูง

**ภาพที่ 8 ตัวอย่างวิทยานิพนธ์ประจำปี 2540
ที่มีเนื้อหาตอนท้ายกล่าวขอบคุณทุนสนับสนุนการทำวิทยานิพนธ์**

จากการวิเคราะห์ลำดับของเนื้อหาในงานเขียนกิตติกรรมประกาศดังกล่าวอาจสรุปเป็นตารางได้ดังนี้

ตารางที่ 1 ตารางสรุปลำดับเนื้อหา กิตติกรรมประกาศในวิทยานิพนธ์ไทย

ลำดับเนื้อหา	ความเกี่ยวข้องกับทำวิทยานิพนธ์	กลุ่มบุคคลในลำดับต่างๆ
ตอนต้น	บุคคลที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการเขียนวิทยานิพนธ์	<ul style="list-style-type: none"> • อาจารย์ที่ปรึกษา • อาจารย์ที่ช่วยเหลือโดยอ้อม • กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ • ทุน
ตอนกลาง	บุคคลที่ให้ความช่วยเหลือโดยอ้อมกับการเขียนวิทยานิพนธ์	<ul style="list-style-type: none"> • อาจารย์ของผู้เขียนวิทยานิพนธ์ที่สอนในระดับต่ำกว่าบัณฑิตศึกษา • ผู้ช่วยค้นคว้า ผู้ช่วยพิมพ์ • ผู้ช่วยปริวรรต • บรรณารักษ์ • ลูกศิษย์
ตอนท้าย	บุคคลที่มีความใกล้ชิดกับผู้เขียนวิทยานิพนธ์	<ul style="list-style-type: none"> • ครอบครัว บิดา มารดา พี่น้อง • มิตรสหาย • ทุน

จากตารางดังกล่าว ทำให้เห็นได้ว่าวิทยานิพนธ์นับแต่ปี พ.ศ. 2522-2550 มีโครงการสร้างการเขียนกิตติกรรมประกาศที่สอดคล้องกัน และสืบทอดการเขียนการลำดับเนื้อหาความคล้ายคลึงกันอย่างมีนัยสำคัญ ลักษณะเช่นนี้อาจทำนายได้ว่าการเขียนกิตติกรรมประกาศน่าจะมีโครงการเขียนที่ปรากฏเป็นลักษณะเช่นนี้สืบทอดกันต่อไป

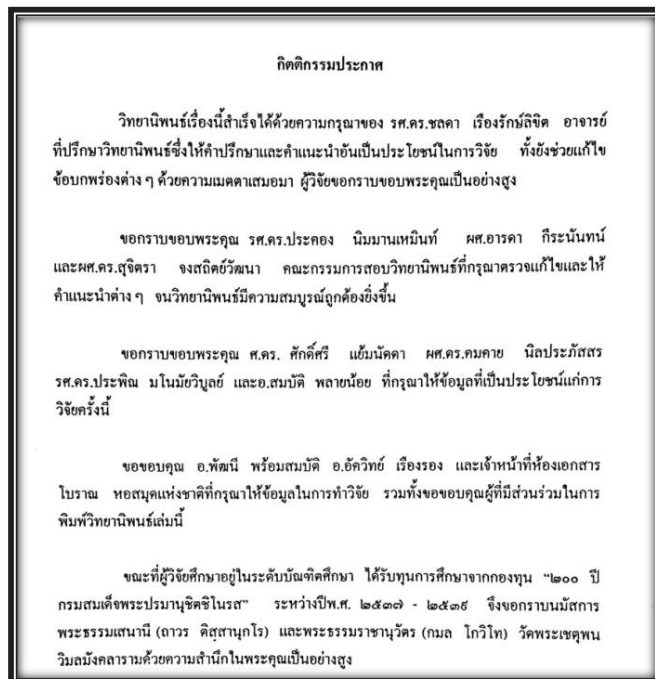
2. ขอบเขตของเนื้อหาในงานเขียนกิตติกรรมประกาศ

ในประเด็นนี้ ผู้วิจัยจะได้วิเคราะห์กิตติกรรมประกาศเพื่อแสดงให้เห็นถึงกรอบแนวคิดของผู้เขียนกิตติกรรมประกาศในวิทยานิพนธ์ไทยว่าผู้เขียนวิทยานิพนธ์มีกรอบในการเขียนกิตติกรรมประกาศ แม้กิตติกรรมประกาศไม่ได้มีการกำหนดเนื้อหาของกรกล่าวขอบคุณไว้อย่างชัดเจน แต่กิตติกรรมประกาศในวิทยานิพนธ์ไทยกลับ “สร้าง” ขอบเขตของเนื้อหาขึ้นมาเองและสืบมาโดยลำดับ โดยอาจเป็นการวิเคราะห์เป็น 3 ประเด็น ได้แก่ 1. บทประณามพจน์ทางวิชาการและ 2. ความสำเร็จที่เกิดขึ้นจากหลายฝ่าย 3. องค์ประกอบ 2 ด้านในชีวิตผู้เขียนวิทยานิพนธ์

2.1 บทประณามพจน์ทางวิชาการ

พจนานุกรมศัพท์วรรณกรรมไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถานอธิบายบทประณามพจน์ว่า *ประณามบท, ปณามบท บทที่อยู่ต้นเรื่องที่แต่ง มีเนื้อความแสดงความเคารพบูชาต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์ บุคคลที่ควรแก่การเคารพบูชา เช่น พระมหากษัตริย์ พระภิกษุสงฆ์ ครูอาจารย์ผู้ประสิทธิ์ประสาทวิทยาการ บางทีก็มีความกล่าวเกริ่นเรื่องที่ตั้งบทดังกล่าวนี้ เรียกกันทั่วไปว่าบทไหว้ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2552: น.296)* จากคำอธิบายดังกล่าว ผู้วิจัยเห็นว่ากิตติกรรมประกาศมีลักษณะใกล้เคียงบทประณามพจน์อย่างมาก ดังนี้

กิตติกรรมประกาศมุ่งเขียนขอบคุณผู้ช่วยเหลือในระดับต่างๆ ของผู้เขียนวิทยานิพนธ์ตั้งนั้นแล้วในทางวัตถุประสงค์ กิตติกรรมประกาศในวิทยานิพนธ์ไทยจึงมีลักษณะใกล้เคียงกับบทประณามพจน์มาก เพราะกิตติกรรมประกาศไม่ใช่เพียงการกล่าวขอบคุณเท่านั้น แต่ยังเป็นการแสดง

ภาพที่ 9 ตัวอย่างวิทยานิพนธ์ประจำปี 2540 ที่กล่าวขอบคุณโดยลำดับขั้น

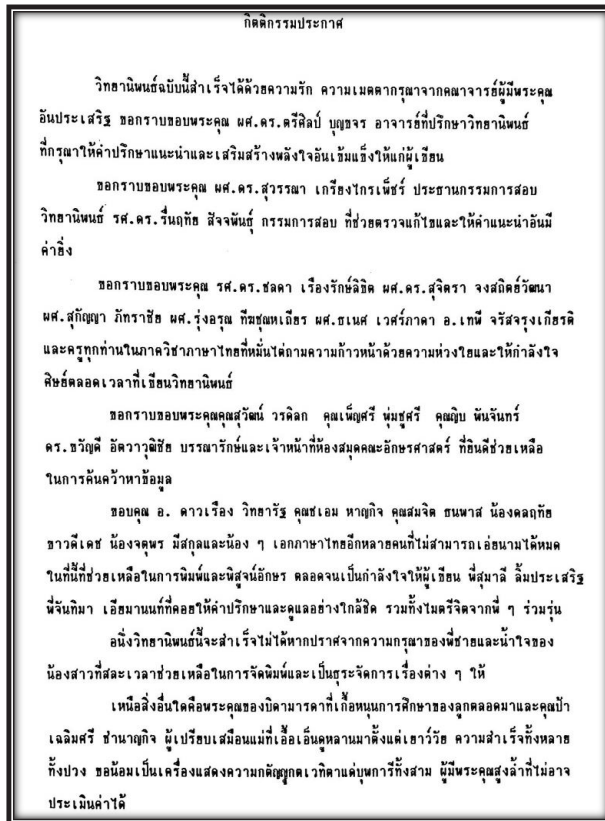

ความเคารพครูที่ช่วยแนะนำสั่งสอนจนวิทยานิพนธ์สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วย

กิตติกรรมประกาศในวิทยานิพนธ์ไทยจึงสืบทอดวัตถุประสงค์การเขียนไว้อย่างชัดเจน ทั้งยังใช้กลุ่มคำเพื่อแสดงความขอบคุณในระดับต่างๆ กลุ่มคำที่แสดงความขอบคุณนั้นจะปรากฏในทุกย่อหน้าที่เรียบร้อยกันอย่างมีเอกภาพและสัมพันธ์ภาพตามระดับความสำคัญ และระดับความสัมพันธ์กับผู้เขียนวิทยานิพนธ์เล่มนั้นด้วย

จากตัวอย่างภาพที่ 9 นี้ แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่า ผู้เขียนวิทยานิพนธ์เลือกใช้กลุ่มคำแสดงความขอบคุณในระดับที่แตกต่างกัน ในเนื้อหาตอนต้นผู้เขียนวิทยานิพนธ์เห็นว่าผู้ที่กล่าวขอบคุณคืออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งเป็นผู้ช่วยแนะนำแนวทางการเขียนวิทยานิพนธ์โดยตรง ผู้เขียนใช้คำว่า “กราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง” เพื่อแสดงความเคารพอย่างสูงสุด ในขณะที่ผู้เขียนเลือกใช้คำ “ขอกราบขอบพระคุณ” กับกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และอาจารย์ที่ให้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์แก่ผู้เขียนวิทยานิพนธ์ ซึ่งมีความสำคัญและความสัมพันธ์กับการเขียนวิทยานิพนธ์ในระดับรองลงมา

เนื้อหาในส่วนท้ายผู้เขียนวิทยานิพนธ์เลือกใช้คำ “ขอขอบคุณ” กับผู้ที่มีส่วนช่วยโดยอ้อมกับเจ้าหน้าที่ห้องเอกสารโบราณและเจ้าหน้าที่ช่วยพิมพ์ และใช้คำ “ขอกราบมัสการ” กับผู้ให้ทุนที่เป็นพระภิกษุ

ภาพที่ 10 ตัวอย่างวิทยานิพนธ์ประจำปี 2539 ที่กล่าวมอบความสำเร็จจากการศึกษาให้แก่บุพการี

จากตัวอย่างนี้จะเห็นได้ว่า ผู้เขียนวิทยานิพนธ์มีแนวคิดเกี่ยวกับเนื้อหาในกิตติกรรมประกาศที่ชัดเจน ทั้งยังมีการจัดลำดับชั้นทางความคิดเมื่อกล่าวขอบคุณด้วย ลักษณะเช่นนี้อาจเทียบเคียงได้กับการจัดลำดับการไหว้สิ่งศักดิ์สิทธิ์ในบทประณามพจน์ ที่ผู้แต่งเรียงลำดับการไหว้ที่ชัดเจน ดังเช่นบทประณามพจน์ในลิลิตโองการแข่งน้ำที่ผู้แต่งกล่าวไหว้เทพเจ้าสำคัญ 3 องค์ ได้แก่ พระอิศวร พระนารายณ์และพระพรหม ตามลำดับ

อีกประการหนึ่งสิ่งที่น่าสนใจเกี่ยวกับกิตติกรรมประกาศในฐานะบทประณามพจน์ในวิทยานิพนธ์คือ ผู้เขียนวิทยานิพนธ์ใช้กิตติกรรมประกาศเป็นพื้นที่แสดงความกตัญญูทเวทิตาแก่บุคคลอันเป็นที่รัก

ตัวอย่างที่ยกมานี้ จะเห็นได้ว่าผู้เขียนวิทยานิพนธ์เลือกใช้กลุ่มคำในการกล่าวขอบคุณเป็นลำดับชั้นเช่นเดียวกับตัวอย่างแรก คือใช้คำ “ขอกราบขอบพระคุณ” กับบุคคลที่ผู้เขียนวิทยานิพนธ์เห็นว่ามีสำคัญอย่างยิ่งกับผู้เขียนวิทยานิพนธ์ และใช้คำ “ขอบคุณ” กับผู้ที่อาวุโสเสมอกันหรือต่ำกว่าที่ให้ความช่วยเหลือต่างๆแก่ผู้เขียนวิทยานิพนธ์

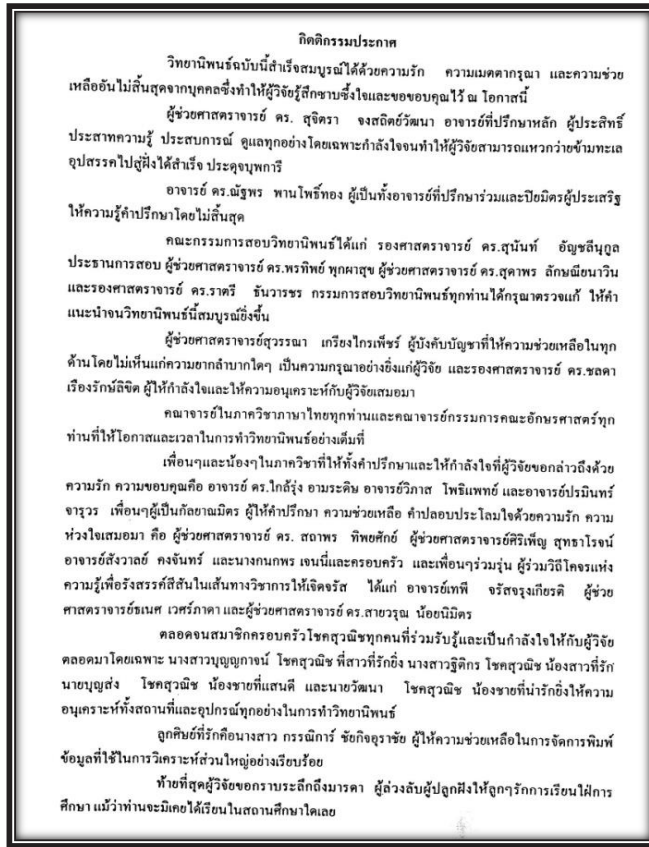
สิ่งที่น่าสนใจจากตัวอย่างนี้ คือส่วนที่ผู้เขียนใช้พื้นที่ในส่วนท้ายของกิตติกรรมประกาศเป็นเครื่องประกาศคุณความดีของบุคคลในครอบครัว และใช้วิทยานิพนธ์ที่ศึกษาจนสำเร็จเป็นเครื่องแสดงความกตัญญู โดยมอบความสำเร็จจากการศึกษานี้ให้แก่ผู้เป็นบุพการีของตนเอง ลักษณะเช่นนี้แสดงให้เห็นถึงกรอบความคิดของผู้เขียนวิทยานิพนธ์ที่เห็นงานที่ตนเองเขียนขึ้นว่าเป็นสิ่งมีคุณค่า ซึ่งคล้ายกับที่ผู้แต่งวรรณคดีแต่งหนังสือขึ้นเพื่อถวายพระมหากษัตริย์หรือศาสนา แต่วิทยานิพนธ์เป็นหนังสือหรือผลงานทางวิชาการที่ผู้เขียนวิทยานิพนธ์แต่งหรือเขียนขึ้นเพื่อตอบแทนบุญคุณบุพการีด้วยการศึกษาและเขียนวิทยานิพนธ์ให้เป็นที่ประจักษ์แก่บุพการีด้วยการแสดงให้เห็นความสามารถทางวิชาการที่เพิ่มขึ้นจากงานเขียนวิทยานิพนธ์

ในฐานะบทประณามพจน์ทางวิชาการ กิตติกรรมประกาศทำหน้าที่ได้ใกล้เคียงกับบทประณามพจน์ตามขนบการแต่งวรรณคดีมาก โดยเฉพาะในด้านวัตถุประสงค์การเขียนที่ความเคารพครูเป็นหลัก และยังได้ขยายขอบเขตการขอบคุณหรือแสดงความเคารพไปยังผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอื่นๆ ทั้งมีมีสถานภาพสูงและต่ำกว่าด้วย โดยแบ่งระดับการขอบคุณอย่างชัดเจนด้วยการเลือกใช้ระดับการขอบคุณที่หลากหลาย เนื้อหาของกิตติกรรมประกาศจึงกว้างขวางกว่าการเขียนบทประณามพจน์เพราะเขียนขึ้นเพื่อแสดงความขอบคุณบุคคลในทุกระดับ

2.2 ความสำเร็จที่เกิดขึ้นจากหลายฝ่าย

เนื้อหาของบทประณามพจน์เขียนขึ้นบนพื้นฐานวิธีคิดว่าการสร้างงานทางวิชาการมิได้เกิดขึ้นได้จากความสามารถของบุคคลเพียงคนเดียว การกล่าวขอบคุณในหลายระดับแสดงให้เห็นถึงเส้นทางในการเขียนวิทยานิพนธ์ว่าไม่สามารถเกิดขึ้นจากใครคนใดคนหนึ่ง แต่ต้องพึ่งพิงอิงอาศัยความร่วมมือจากหลายฝ่ายลักษณะการเขียนกิตติกรรมประกาศเช่นนี้ทำให้เห็นว่าการเขียน

ภาพที่ 11 ตัวอย่างวิทยานิพนธ์ประจำปี 2543 ที่กล่าวขอบคุณผู้ช่วยเหลือในแง่มุมต่างๆ

วิทยานิพนธ์เกิดขึ้นจากการประกอบสร้างของบุคคลในหลายส่วนและหลายมิติ และลักษณะเช่นนี้สัมพันธ์กับการวางลำดับเนื้อหาในกิตติกรรมประกาศด้วย ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างภาพที่ 11 นี้ แสดงให้เห็นถึงความคิดเกี่ยวกับความสำเร็จของงานซึ่งตั้งอยู่บนพื้นฐานของการพึ่งพิงอิงอาศัยจากหลายฝ่ายเข้าด้วยกัน โดยจะเห็นได้จากการกล่าวขอบคุณผู้ช่วยเหลือในแง่มุมต่างๆ เช่น การกล่าวขอบคุณผู้มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงกับผู้เขียนวิทยานิพนธ์ คือ “อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์” และ “กรรมการสอบวิทยานิพนธ์” ขอบคุณอาจารย์ที่ไม่ได้มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงแต่เป็น “ผู้ให้กำลังใจแก่ผู้เขียนวิทยานิพนธ์” ขอบคุณผู้สนับสนุนโดยอ้อมอื่นๆ เช่น ขอบคุณ “เพื่อนร่วมงาน” ที่อนุญาตหรืออำนวยความสะดวกให้ผู้เขียนวิทยานิพนธ์สามารถลาศึกษาต่อและเล่าเรียนในระดับบัณฑิตศึกษาได้ ขอบคุณ “มิตรสหาย” และ “สมาชิกในครอบครัว” ที่เป็นกำลังใจ ขอบคุณ “ลูกศิษย์” ที่ช่วยเหลือเรื่องการพิมพ์วิทยานิพนธ์ และขอบคุณ “มารดา” ที่ได้ให้ความรักและปลุกฝังเชิงพฤติกรรมให้ผู้เขียนวิทยานิพนธ์เป็นผู้รักการเรียนจนทำให้สำเร็จการศึกษาในระดับสูงได้

จากตัวอย่างดังกล่าว แสดงให้เห็นพื้นฐานวิธีคิดเกี่ยวกับการเขียนวิทยานิพนธ์ว่าเกิดขึ้นจากการประกอบสร้างของบุคคลในหลายส่วนและหลายมิติแนบแน่นกับการเขียนงานวิทยานิพนธ์

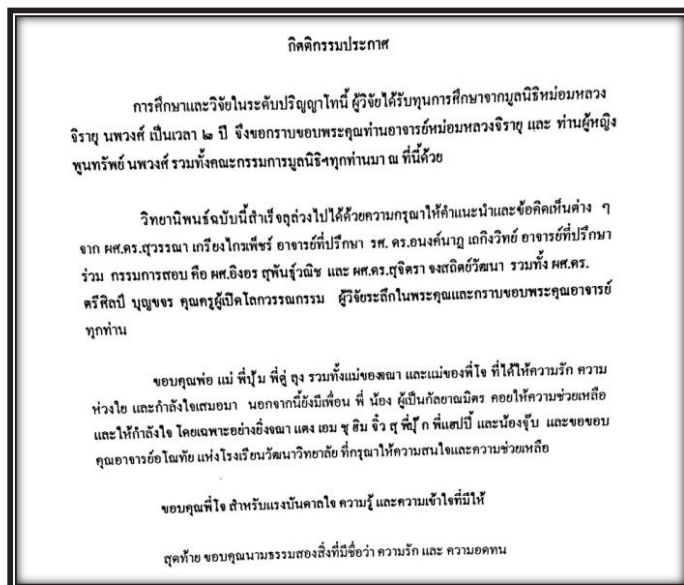
อย่างมาก เพราะผู้เขียนวิทยานิพนธ์ไม่สามารถสร้างงานทางวิชาการสำเร็จได้โดยลำพัง หากแต่ต้องมีผู้ช่วยเหลือในทุกๆระดับเข้ามาประคับประคองให้การเขียนวิทยานิพนธ์สำเร็จไปได้

ในตัวอย่างภาพที่ 11 นี้เป็นตัวอย่างที่น่าสนใจเพราะนอกจากจะแสดงให้เห็นถึงความสำเร็จในการเขียนวิทยานิพนธ์ที่เกิดขึ้นจากหลายฝ่ายแล้ว ยังแสดงให้เห็นถึงการต่อสู้ขบเคี้ยวกับจิตใจตัวเองด้วย

ในแง่ของการช่วยเหลือจากบุคคลต่างๆ ในหลายส่วนหลายมิตินั้น ผู้วิจัยเห็นว่ามีความคล้ายคลึงกับภาพตัวอย่างที่ 10 แต่สิ่งที่น่าสนใจในตัวอย่างนี้คือการที่ผู้เขียนวิทยานิพนธ์กล่าวขอบคุณนามธรรม 2 สิ่ง คือ “ความรัก” และ “ความอดทน”

การขอบคุณดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงการต่อสู้กับภายในจิตใจของตนเอง ด้วยการพยายามเขียนวิทยานิพนธ์จนสามารถศึกษาได้สำเร็จ ลักษณะการเขียนกิตติกรรมประกาศดังกล่าวเปรียบได้กับการที่ผู้แต่งนวนิยายแสดงปมขัดแย้งในใจตัวละครที่ตัวละครต้องต่อสู้กับความย่อท้อภายในจิตใจไปให้ได้ แต่สุดท้ายแล้ว ผลจากการต่อสู้ดังกล่าวนำมาซึ่งความสำเร็จ คือผู้เขียนวิทยานิพนธ์จบการศึกษาได้ตามเป้าหมาย ผู้เขียนวิทยานิพนธ์จึงได้กล่าวขอบคุณ “ความรัก” และ “ความอดทน” ของตนเองที่สามารถทำให้ฝันฝ่าอุปสรรคไปได้สำเร็จ

การเขียนกิตติกรรมประกาศบนพื้นฐานวิธีคิดเกี่ยวกับการเขียนวิทยานิพนธ์ดังกล่าวนี้ ผู้วิจัยเห็นว่าเป็นการต่อยอดการเขียนวิทยานิพนธ์ว่าเกิดขึ้นจากบุคคลในหลายส่วน และผู้ที่ผลักดันที่ช่วยให้การเขียนวิทยานิพนธ์สำเร็จไปได้ประกอบจากหลายส่วนหลายฝ่ายไม่เว้นแม้แต่ความมานะพยายามของตนเอง

ภาพที่ 12 ตัวอย่างวิทยานิพนธ์ประจำปี 2543 ที่กล่าวขอบคุณนามธรรม

2.3 ส่วนประกอบ 2 ด้านในชีวิตผู้เขียนวิทยานิพนธ์

กิตติกรรมประกาศแสดงให้เห็นองค์ประกอบ 2 ด้านในชีวิตผู้เขียนวิทยานิพนธ์ ได้แก่ องค์ประกอบด้านวิชาการ และองค์ประกอบด้านการใช้ชีวิต ลักษณะเช่นนี้สัมพันธ์กับการวางโครงเรื่องเพื่อเขียนกิตติกรรมประกาศ และมีการวางลำดับแยกกันอย่างชัดเจน ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างจากภาพที่ 12 นี้เป็นตัวอย่างที่แสดงให้เห็นองค์ประกอบ 2 ด้านในชีวิตผู้เขียนวิทยานิพนธ์ที่น่าสนใจ จากตัวอย่างนี้จะเห็นได้ว่า ผู้เขียนต้องพึงพิงบุคคลหลายฝ่ายเพื่อให้การศึกษาวิทยานิพนธ์นั้นสำเร็จลงได้ ดังจะเห็นได้จากกรอบเส้นประที่แสดงให้เห็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทางวิชาการที่มีเป็นจำนวนมาก ทั้งผู้ช่วยเหลือในการควบคุมวิทยานิพนธ์ ผู้นำผู้เขียนวิทยานิพนธ์ไปเก็บข้อมูลในพื้นที่เป้าหมาย ผู้ให้ข้อมูลที่ผู้เขียนสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยแปลคำศัพท์และแปลเอกสารประวัติศาสตร์ต่างๆ รวมไปถึงผู้ช่วยพิมพ์วิทยานิพนธ์

ส่วนที่น่าสนใจ คือองค์ประกอบด้านการใช้ชีวิตที่ผู้เขียนกล่าวถึง คุณสิลา วีระวงส์ ผู้ปรีวรตวรรณคดีเรื่องท้าวบาเจือง ผู้วิจัยเห็นว่า แม้สิ่งที่ผู้เขียนวิทยานิพนธ์คนนี้ก็กล่าวถึงคุณสิลา วีระวงส์ จะเป็นเรื่องของปรีวรตวรรณกรรมซึ่งนับได้ว่าเป็นองค์ประกอบด้านวิชาการก็ตาม แต่เมื่อพิจารณาจากคำอุทิศที่ผู้เขียนวิทยานิพนธ์กล่าวให้แก่คุณสิลา วีระวงส์ แล้วจะเห็นได้ว่า ผู้เขียนวิทยานิพนธ์รู้สึกขอบคุณผู้ปรีวรตในแง่มุมที่กว้างขวางกว้างทางวิชาการ กล่าวคือเป็นเรื่องของความรักและความผูกพันต่อวรรณคดีที่ผู้เขียนและผู้ปรีวรตวรรณคดีมีร่วมกัน ความรักในวรรณคดีในแง่มุมนี้จะเป็นเรื่องเกี่ยวกับกำลังใจของคนที่รักและสนใจศึกษาในศาสตร์ที่เหมือนกันมากกว่าจะเป็นเรื่องของช่วยเหลือทางวิชาการเพียงอย่างเดียว

ในตัวอย่างถัดไปซึ่งเป็นกิตติกรรมประกาศที่ต่างกันประมาณ 12 ปี จะเห็นได้ว่าลักษณะของเนื้อหาที่ยังแบ่งเป็นสองส่วนคล้ายคลึงกัน คือยังประกอบด้วยองค์ประกอบ 2 ด้าน ดังนี้

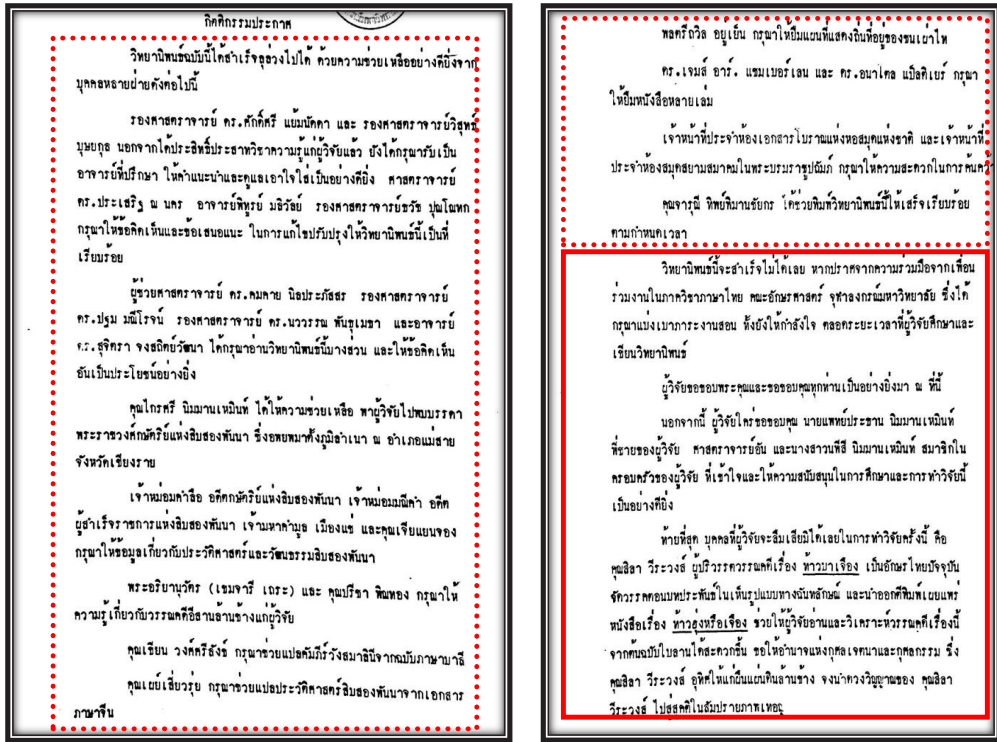
ตัวอย่างภาพที่ 13 นี้ จะเห็นได้ว่า เนื้อหาที่อยู่ในส่วนเส้นประ เป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องด้านวิชาการของผู้เขียนวิทยานิพนธ์ และในส่วนเส้นทึบเป็นส่วนที่เป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องโดยอ้อมของผู้เขียนวิทยานิพนธ์

สิ่งที่ผู้เขียนวิทยานิพนธ์กล่าวถึงผ่านการขอบคุณบุคคลทั้งสองกลุ่มนี้แตกต่างกัน กลุ่มที่เป็นองค์ประกอบด้านวิชาการผู้เขียนจะกล่าวถึงการให้ความรู้ ให้สติปัญญา ให้ความคิด และการตักเตือนทางวิชาการ เพื่อให้ผู้เขียนบรรลุเป้าหมายได้ตามแผนการศึกษา

ในขณะที่ผู้ที่เป็นองค์ประกอบด้านการใช้ชีวิต ผู้เขียนวิทยานิพนธ์จะกล่าวถึงการให้กำลังใจ การให้ความรัก ความห่วงใย หรือการช่วยเหลือแสดงน้ำใจแก่กันในรูปแบบต่างๆ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ในการทำวิทยานิพนธ์ไม่สามารถขาดส่วนใดส่วนหนึ่งในชีวิตไปได้

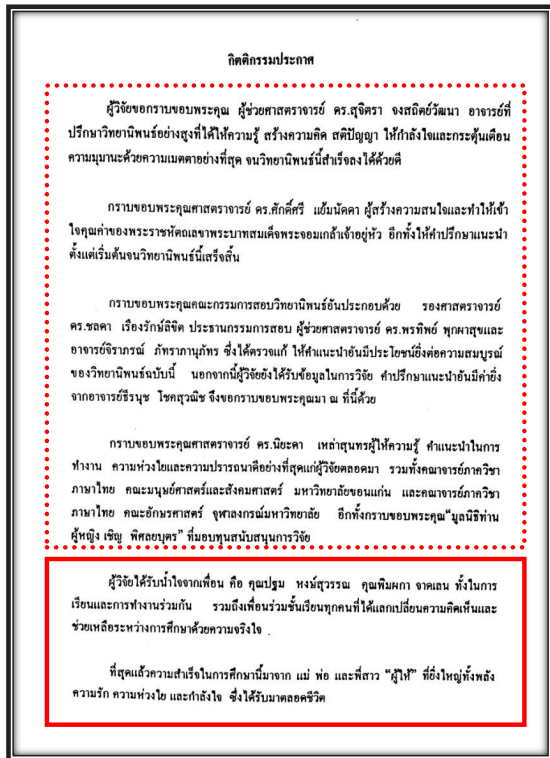
ผู้วิจัยเห็นว่า ลักษณะการเขียนกิตติกรรมประกาศเช่นนี้สะท้อนแนวคิดบางประการในการทำงานเชิงวิชาการ ที่ขยายขอบเขตกว้างขวางออกไปกว่าการเขียนบทประณามพจน์ในการแต่ง

ภาพที่ 13 ตัวอย่างวิทยานิพนธ์ประจำปี 2530 ที่แสดงให้เห็นโครงสร้างด้านเนื้อหา 2 ด้าน

วรรณคดี เพราะทำให้เห็นถึงการมองโลกและชีวิตที่แตกต่างกันทางแนวคิดด้วย คือ เมื่อแต่งบทประณามพจน์ ผู้แต่งจะลดทอนความเป็นตัวเองลงไปมากจนแทบไม่ปรากฏตัวตนในการสร้างวรรณคดีเลย ในขณะที่กิตติกรรมประกาศเป็นการย้ำความเป็นตัวตนของผู้เขียนวิทยานิพนธ์อย่างเด่นชัด ทั้งยังแสดงให้เห็นถึงองค์ประกอบ 2 ส่วนในชีวิตที่ช่วยค้ำยันให้ผู้เขียนสามารถเขียนวิทยานิพนธ์ได้สำเร็จ

ภาพที่ 14 ตัวอย่างวิทยานิพนธ์ประจำปี 2542 ที่แสดงให้เห็นโครงสร้างด้านเนื้อหา 2 ด้าน

บทสรุปและอภิปรายผล

จากการศึกษากิตติกรรมประกาศ ผู้วิจัยเห็นว่ามึลักษณะที่น่าสนใจ ดังนี้

1. การเขียนกิตติกรรมประกาศ ไม่ได้มีกำหนดการเรียงเรียงเอาไว้ว่าผู้เขียนวิทยานิพนธ์ต้องเขียนกิตติกรรมประกาศอย่างไร แต่จากกลุ่มข้อมูลที่ผู้วิจัยเลือกมาศึกษาจำนวน 45 กิตติกรรมประกาศนั้น แสดงให้เห็นลักษณะพ้องกันของการเรียงเรียงว่าเกิดการสืบทอดด้านการลำดับเนื้อหาลักษณะเช่นนี้จึงเป็นสิ่งที่น่าสนใจอย่างยิ่งทางวรรณกรรมว่าการเรียงเรียงเนื้อหาในกิตติกรรมประกาศนับเป็นชนบในการเขียนวิทยานิพนธ์ไทยหรือไม่ และหากเขียนลำดับสลับตำแหน่งที่เขียนสืบทอดกันมาจะเป็นเช่นไร ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่า ในเรื่องของการลำดับเนื้อหานี้จะมีความแน่นอนของโครงสร้างงานเขียนแล้ว และหากเขียนผิดแผกไปจากลำดับดังกล่าวอาจถือว่าผิดไปจากชนบการเขียนกิตติกรรมประกาศในวิทยานิพนธ์ไทย

2. เนื้อหาของกิตติกรรมประกาศสามารถเขียนขอบเขตของเนื้อหาได้ชัดเจน โดยแบ่งเป็น

3. ส่วน คือ 1.บทประณามพจน์ทางวิชาการและ 2. ความสำเร็จที่เกิดขึ้นจากหลายฝ่าย 3. องค์ประกอบ 2 ด้านในชีวิตผู้เขียนวิทยานิพนธ์ ตามทฤษฎีประเภทวรรณกรรมแล้ว กิตติกรรมประกาศในวิทยานิพนธ์ไทยจึงอาจนับได้ว่าเป็นการเขียนประเภทหนึ่งที่มีขอบเขตด้านเนื้อหาที่ชัดเจน และสามารถทำนายเนื้อหาในกิตติกรรมประกาศได้ว่าผู้อ่านจะพบกับเนื้อหาอะไรบ้าง

3. วัตถุประสงค์ของกิตติกรรมประกาศมีความชัดเจนตามกรอบแนวคิดแบบไทย คือ กิตติกรรมประกาศเป็นพื้นที่ของการแสดงความกตัญญูทั้งทางด้านวิชาการและด้านการใช้ชีวิต เห็นลักษณะร่วมของเนื้อหา โดยเฉพาะในฐานะที่งานเขียนเพื่อกล่าวขอบคุณหรือแสดงความกตัญญูต่อครูอาจารย์ที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาแล้วนั้น อาจกล่าวได้ว่าเป็นอาจกล่าวได้ว่ากิตติกรรมประกาศเป็นบทประณามพจน์ทางวิชาการที่มีเนื้อหากว้างขวางออกไปจากบทประณามพจน์ในวรรณคดีไทย เพราะแสดงให้เห็นถึงการขอบคุณบุคคลในหลายระดับที่ผู้เขียนวิทยานิพนธ์ต้องพึงพิงเพื่อในการเขียนวิทยานิพนธ์ประสบความสำเร็จกิตติกรรมประกาศจึงทำให้เกิดพื้นที่ของการประณามพจน์ที่กว้างขวางกว่าที่เกิดขึ้นในการแต่งบทประณามพจน์ในวรรณคดี เพราะในพื้นที่ของกิตติกรรมประกาศ ยกเว้นเรื่องคุณวุฒิและวัยวุฒิ ดังจะเห็นได้จากกรณีที่ผู้เขียนวิทยานิพนธ์ขอบคุณลูกศิษย์ หรือผู้ช่วยพิมพ์งาน เป็นต้น ลักษณะเช่นนี้แสดงให้เห็นถึงศักยภาพอันหลากหลายของมนุษย์ ในการทำงาน ในความสามารถต่างๆ ที่แตกต่างกัน

4. ผู้วิจัยเห็นว่า ในฐานะที่กิตติกรรมประกาศเป็นบทประณามพจน์ทางวิชาการ แม้ว่าผู้เขียนวิทยานิพนธ์จะเขียนกิตติกรรมประกาศด้วยความคิดใดก็ตาม แต่เมื่อเขียนกิตติกรรมประกาศตามกรอบแนวคิดด้านลำดับเนื้อหาและขอบเขตเนื้อหาแล้ว กิตติกรรมประกาศกลายเป็นงานประเภทวรรณกรรมที่สลายอัตตาของผู้เขียนวิทยานิพนธ์ในขั้นสุดท้าย เพราะการเขียนกิตติกรรมประกาศเป็นการเขียนกลับทางกับการเขียนบทประณามพจน์ในวรรณคดี ในขณะที่บทประณามพจน์จะถูกแต่งขึ้นเป็นอย่างแรก แต่กิตติกรรมประกาศกลับเป็นเนื้อหาส่วนท้ายในการเขียนวิทยานิพนธ์ ด้วย

กิตติกรรมประกาศต้องเขียนหลังจากที่เขียนวิทยานิพนธ์เสร็จสิ้นแล้วนี้เอง ทำให้ผู้เขียนวิทยานิพนธ์ได้ทบทวนเส้นทางเดินทางวิชาการว่าต้องพึ่งพิงบุคคลหลายฝ่ายเพียงใดเพื่อให้งานของตนสำเร็จดังประสงค์

5. กิตติกรรมประกาศ แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของชีวิตที่หล่อเลี้ยงซึ่งกันและกันระหว่างองค์ประกอบ 2 ด้านในชีวิตผู้เขียนวิทยานิพนธ์คือความรู้และความรัก จะขาดสิ่งใดไปไม่ได้ในการสร้างงานทางวิชาการ

6. เป็นที่น่าสังเกตว่า จากกลุ่มข้อมูลที่ถูกวิจัยเลือกเป็นตัวแทนในการศึกษาไม่ปรากฏพื้นที่ของศาสนาและพระมหากษัตริย์ในการเขียนกิตติกรรมประกาศเลย ซึ่งต่างจากบทประณามพจน์ในวรรณคดีมาก ลักษณะเช่นนี้อาจเกิดจากการที่กิตติกรรมประกาศเป็นสิ่งที่นำเข้าสู่ทางวิชาการ จึงไม่มีการสืบทอดของบทประณามพจน์เช่นที่ปรากฏในวรรณคดี อย่างไรก็ตามทั้งกิตติกรรมประกาศและบทประณามพจน์ต่างทำหน้าที่เดียวกัน คือเป็นพื้นที่ของการแสดงความเคารพแก่ผู้ควรเคารพตามขนบและวัฒนธรรมของผู้เขียนซึ่งน่าจะสืบทอดต่อไป

หนังสืออ้างอิง

- ตรีศิลป์ บุญขจร. 2547. *วรรณกรรมประเภทกลอนสวดภาคกลาง: การศึกษาเชิงวิเคราะห์*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ราชบัณฑิตยสถาน. 2552. *พจนานุกรมศัพท์วรรณกรรมไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน*. กรุงเทพฯ : ราชบัณฑิตยสถาน
- ราชบัณฑิตยสถาน. 2545. *พจนานุกรมศัพท์วรรณกรรมอังกฤษ-ไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน*. กรุงเทพฯ : ราชบัณฑิตยสถาน
- ราชบัณฑิตยสถาน. 2556. *พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถานพ.ศ. 2554*. กรุงเทพฯ : ราชบัณฑิตยสถาน. พิมพ์ครั้งที่ 2.
- เอมอร ชิตตะโสภณ. 2534. *จารีตนิยมทางวรรณกรรมไทย : การศึกษาวิเคราะห์*. เชียงใหม่: ภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

รายชื่อวิทยานิพนธ์ที่ใช้ศึกษากิตติกรรมประกาศเรียงตามปีการศึกษา

- ยุรฉัตร บุญสนิท. 2522. *พระราชนิพนธ์บทละครนอกในพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย: การวิเคราะห์ในด้านระบบครอบครัวและการสมรส*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- นันทกา พหลยุทธ. 2526. *การศึกษาเปรียบเทียบการใช้คำบุพบทในสมัยสุโขทัย อยุธยา กับสมัย ปัจจุบัน*. วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วลีรัตน์ กฤตลักษณ์. 2526. *สุนทรียลักษณ์ในกนกนคร*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วัลยา ช่างขวัญยืน. 2526. *การแปลงคำในภาษาไทย*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จินตนา ธันวานินวัฒน์. 2527. *การศึกษาเปรียบเทียบความเปรียบในสามก๊กฉบับไทย*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นันทพร พวงแก้ว. 2527. *การศึกษาเชิงเปรียบเทียบเรื่องพระรถ-เมรี ฉบับต่างๆ*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จินดา เองสมบุรณ์. 2528. *คำกริยาบอกการเคลื่อนที่ในภาษาไทย*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เม่งน้อย บุญเนตร. 2529. *คำคะนองในหนังสือพิมพ์รายวันระหว่างปีพุทธศักราช 2521-2525*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุษบา ตระกูลสัจจาวัตร. 2529. *การศึกษาเชิงวิเคราะห์วรรณกรรมเรื่องราชาธิราชฉบับเจ้าพระยาพระคลัง(หน)*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ตรีศิลป์ บุญจจร. 2530. *วรรณกรรมประเภทกลอนสวดภาคกลาง: การศึกษาเชิงวิเคราะห์*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประคอง นิมมานเหมินท์. 2530. *มหากาพย์ท้าวบาเจือง: การศึกษาเชิงวิเคราะห์*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สัญญาลักษณ์ มณีใส. 2531. *การศึกษาวิเคราะห์เรื่องจันทกนิพนธ์คำฉันท์*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ค้ายวง ศรีธวัช. 2533. *วรรณกรรมประเภทฉันท์ในสมัยรัชกาลที่ 5 และรัชกาลที่ 6*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธเนศ เวศร์ภาดา. 2533. *ลีลาในงานร้อยแก้วของอังคาร กัลยาณพงศ์*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ราตรี ธนวารช. 2534. *การศึกษาคำซ้อนในภาษาไทย*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- รีนฤทัย สัจจพัธุ์. 2534. *ตัวละครหญิงในวรรณคดีไทยสมัยอยุธยาและสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น* (พ.ศ. 1893- 2394). วิทยานิพนธ์ปริญญาตรีบัณฑิต ภาควิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิชญ บางเขียว. 2539. *การศึกษาภาพลักษณ์ของหญิงและชายจากคำกริยาและคำกริยาวิเศษณ์ในภาษาไทย*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วรรณภา ชำนาญกิจ. 2539. *พัฒนาการในนวนิยายของรพีพร*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อนันต์ เหล่าเลิศวรกุล. 2539. *ลักษณะคำยืมภาษาบาลี – สันสกฤตในมหาชาติคำหลวง กัณฑ์ทศพร ชูชก และกุมาร*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จตุพร มีสกุล. 2540. *การศึกษาเชิงวิเคราะห์บทละครนอกพระนิพนธ์ในพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงภูวเนตรนรินทรฤทธิ์*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชนิกานต์ กู้เกียรติ. 2540. *การศึกษาวิเคราะห์นวนิยายของกฤษณา อโศกสินที่ได้รับรางวัล: พัฒนาการด้านแนวคิด ตัวละคร และกลวิธีการประพันธ์*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศศิธร ยากรณ์. 2540. *ตัวละครวิกลจริตในเรื่องสั้นไทย (พ.ศ.2520-2534)*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สิริวงษ์ หงส์สุวรรณค์. 2540. *คำลักษณนามในภาษาไทยและภาษาเวียดนาม: การศึกษาเปรียบเทียบ*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวิธนา วรรณรังษี. 2540. *ภาษาในวรรณกรรมของสุวรรณี สุคนธา: ความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดกับจินตภาพ*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิชญานี เชิงศิริ. 2542. *การศึกษาวรรณกรรมนิทานไทยตามทฤษฎีโครงสร้างนิทานของวลาดิเมียร์ พรอพพ์*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิสิทธิ์ กอบบุญ. 2542. *ลีลาภาษาและวรรณศิลป์ในพระราชหัตถเลขาในพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ปฐม หงส์สุวรรณ. 2542. *การวิเคราะห์ตำนานสุริยคราสและจันทรคราสของชนชาติไทย*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประไพพรรณ พึ่งฉิม. 2542. *กลวิธีการถามในปริศนการสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์สองประเภท*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิตภาควิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พรศิริ นาควัชร. 2542. *การศึกษาเชิงวิเคราะห์เรื่องสั้นแนววิทยาศาสตร์ของชัยคุปต์*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มารศรี สอทิพย์. 2542. *ลีลาเสียดสีในวรรณกรรมของลาว คำหอม*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- น้ำเพชร สายบุญเรือน. 2543. *ถ้อยคำสำนวนใหม่ในหนังสือพิมพ์รายวันไทยระหว่างปีพ.ศ. 2537-2541*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วรางคณา ศรีกำเนิด. 2543. *สุนทรียภาพในคำประพันธ์กลบทในพระราชนิพนธ์ของสมเด็จพระมหาสมณเจ้ากรมพระปรมานุชิตชิโนรส*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สรียา ทับทัน. 2543. *กลวิธีทางภาษาในการถามซัก ถ้าม้าน ถ้ามติง ในการพิจารณาคดี*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เบญจพร เนียรนาทสมกุล. 2544. *จินตภาพที่เกี่ยวข้องกับธรรมชาติในกวีนิพนธ์ของอุชเชนี เนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์ และไพโรจน์ทร์ ชาวงาม*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ภาสพงศ์ ผิวพอใช้. 2545. *การตอบรับคำขอโทษในภาษาไทย*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วัชรารณดิษฐ์ปาน. 2545. *แบบเรื่องนิทานสังข์ทอง: ความแพร่หลายและการแต่งเรื่อง*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมชาย สำเนียงงาม. 2545. *ลักษณะภาษาที่แสดงการเปลี่ยนแปลงของความเชื่อเกี่ยวกับสิริมงคล และกาลกิณีในชื่อของคนไทย*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- กীরติ ณะไชย. 2547. *ฉันทลักษณ์ในกวีนิพนธ์ไทยสมัยใหม่: การสืบทอด การสร้างสรรค์ และความสัมพันธ์กับสุนทรียภาพทางวรรณศิลป์*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วรรณพร พงษ์เพ็ง. 2547. *ภาษาจินตภาพในเรื่องไกลบ้าน พระราชนิพนธ์พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิสันต์ สุขวิสิทธิ์. 2547. *วัจนกรรมกรบริหารในภาษาไทย*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุษรา เรือไทย. 2548. *บทบาทของสิ่งในนิทานไทย*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ยาภา ลิวเจริญชัย. 2548. *การศึกษาเชิงปริศนาวิเคราะห์แบบทดสอบในนิตยสารไทย*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วีรวัฒน์อินทรพร. 2548. *สุนทรียภาพของโคลงในวรรณคดีไทย : การสร้างสรรค์วรรณศิลป์จากธรรมชาติของภาษาไทย*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ยิ่งยศ กันจันะ. 2550. *การศึกษาประโยคความซ้อนนี้ใช้ ที่ ซึ่ง อัน ตามแนวภาษาศาสตร์คอมพิวเตอร์ ในเรื่องความชนะเลิศทุนภูมิพล พ.ศ. 2522-2547*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

